

СТ А Н О В И Щ Е

**от флот. адм. о.р. , проф., д.в.н., Боян Кирилов Медникаров,
Висше военноморско училище „Никола Йонков Вапцаров“
Област на висшето образование: 9. Сигурност и отбрана,
Професионално направление 9.1. Национална сигурност
Научна специалност „Военнополитически аспекти на морската сигурност“**

**относно присъждане на академична длъжност „професор“ в област на
висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки,
професионално направление 3.8. Икономика, Научна специалност
„Икономика на отбранителната индустрия, европейска и енергийна
сигурност“
за нуждите на катедра “Национална и регионална сигурност” на УНСС -
София**

обявен в Държавен вестник, брой 3 от 10 януари 2025 г.

Кандидат: доц. д-р Светослав Иванов Спасов

1. Обща характеристика на творческата биография на кандидата

Кандидатът доц. д-р Светослав Спасов участва в конкурса с 13 самостоятелни публикации, от тях седем са публикувани в България и четири в чужбина. Представените за рецензиране публикации включват: една монография; един учебник; една публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на ОНС „доктор“; две студии; две статии, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация; четири статии и два доклада, публикувани в нереферирани списания

с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове. Седем от публикациите са написани на английски език. За участието си в конкурса кандидатът декларира 26 цитирания.

Доц. д-р Светослав Спасов участва в седем научни и образователни проекта, от които шест международни и ръководи три от тях. Бил е ръководител на двама успешно защитили докторанти.

Представените материали за конкурс за академична длъжност „професор“ отговарят и надхвърлят минималните национални изисквания и тези, заложи в Правилника на УНСС за прилагане на ЗРАСРБ и Правилника към него.

Основните научни интереси, отразени в представените публикации, имат интердисциплинарен характер, като обхващат изследвания в няколко основни направления: икономика на отбранителната индустрия; европейска сигурност; енергийна сигурност; ядрена сигурност; превенция на корупцията; международна търговия с отбранителни продукти.

2. Научни резултати и приноси

В направлението *„Икономика на отбранителната индустрия“* са идентифицирани проблемите и перспективите за развитието на българската отбранителна индустрия, след настъпване на демократичните промени и загубата на традиционните пазари. Чрез икономически анализ е оценен приватизационният процес на част от дружествата и е извършена оценка на оздравителните стратегии при останалите предприятия, запазили държавната собственост. Конкретизирани са възможности за възстановяване на позициите на българската отбранителна индустрия на нивото на водещите световни производители на специална и военна продукция, чрез въвеждане на иновативни технологии, международни проектни партньорства, привличане на нови оръжейни пазари и участие на българските производители в модернизацията на българската армия. Идентифицирана е необходимостта от сътрудничество на българската отбранителна индустрия с научни институти и университети за създаването на нови отбранителни продукти и технологии, както и осигуряването на квалифициран персонал. Изведени са насоки за възстановяване на производствения капацитет на българската отбранително-технологична и индустриална база.

В направлението *Европейска сигурност* е идентифицирана еволюцията на концепцията за сигурността в Европа след Втората световна война, очертани са процесите на политическа и институционална интеграция, довели до създаването на съвременната система за управление на сигурността в рамките на ЕС.

Определени са институционални рамки, правни основи и етапите във формиране развитието на Общата външна политика и политика за сигурност и Общата политика за сигурност и отбрана на ЕС. Анализирани са моделите за стратегическо партньорство и механизмите за съвместно управление на кризи, включително мироопазващи операции, военни мисии и програми за сигурност. Изследвани са проблемите на вътрешната сигурност на ЕС и предизвикателствата, свързани с тероризма, организираната престъпност, нелегалната миграция и трансграничните заплахи, както и механизмите за противодействие.

В направлението *Енергийна сигурност* са идентифицирани ключови политики на ЕС, насочени към гарантиране на енергийната сигурност и независимост на Съюза и устойчивото развитие на енергийната му инфраструктура. Анализирана е ролята на Черноморския регион като стратегически важен за енергийните доставки, като са разгледани различни инициативи за осигуряване на стабилност и сигурност в тази област. Оценени и систематизирани са ключовите предизвикателства пред енергийната сигурност на ЕС, като специално внимание е отделено на зависимостта от руските енергийни ресурси в аспектите на въздействието на пандемията от COVID-19 и на последвалата руска военна инвазия в Украйна. Констатирана е необходимостта от адекватен отговор на ЕС за енергийната криза и са очертани стъпките, които страните членки трябва да предприемат за ускоряване на прехода към възобновяеми енергийни източници. Идентифицирани са възможностите за развитието на соларната енергия в ЕС, като е поставен акцент на влиянието им върху енергийната политика и стремежа към устойчивост и независимост. Констатирани са основните проблеми, които възпрепятстват енергийния преход - липсата на дългосрочни политики и енергийни стратегии в повечето държави членки на ЕС, които да подкрепят инвестициите във възобновяеми енергийни източници, както и да дадат решение за сигурност на икономическото и социално развитие.

В направлението *Ядрена сигурност* е дефинирано значението на ядрената енергия за енергийната сигурност, както и необходимостта държавите да прилагат комплексни мерки за защита на обекти, използващи ядрени и радиологични материали. Идентифицирана е ролята на Центъра за подкрепа на ядрената сигурност (ЦПЯС) в България, като ключов инструмент за подобряване на междуведомствената координация, изграждането на ефективни политики и повишаване на експертния капацитет в областта на ядрената сигурност. Разкрита е нарастващата заплаха от кибератаки за ядрената сигурност и необходимостта от

образователни и стратегически мерки за нейното укрепване. Изследван е ключов аспект на киберсигурността в ядрената сфера - международното сътрудничество, което включва обмен на най-добри практики, участие в инициативи и форуми на международни организации и укрепване на комуникацията между държавите и експертите. Идентифицирана е ролята на малките модулни реактори (SMR) като ключова иновация в ядрената енергетика, която може да допринесе не само за намаляване на въглеродните емисии и повишаване на енергийната сигурност, но и да предложи предимства като повишена безопасност, по-ниски разходи, мобилност и гъвкавост в разполагането, което ги прави стратегически важен елемент в енергийния преход на ЕС. Анализирани са инструментариумът за технологична оценка на SMR на Международната агенция за атомна енергия. Констатирани са възможностите на SMR не само като технологична иновация, но и като стратегически инструмент за прехода към устойчива и устойчива енергийна система.

В направлението *Превенция на корупцията* е изследвана законодателната и политическа рамка на ЕС за борба с корупцията. Изследвани са напредъка и предизвикателствата, пред които е изправена България при хармонизирането на антикорупционните си мерки с европейските стандарти, като използва сравнителен анализ и казуси. Идентифицирана е дигитализацията като важен инструмент за намаляване на корупцията. Изследвано е антикорупционното обучение като ключов инструмент за превенция и противодействие на корупцията, анализирайки международни образователни модели и добри практики. Аргументирана е необходимостта от по-активна роля на държавните институции, университетите и международните организации в създаването на устойчиви антикорупционни стратегии, като сътрудничеството между тях е от решаващо значение за ефективното прилагане на образователните модели.

В направлението *Международна търговия с отбранителни продукти* е изследвана политиката за експортен контрол. Установени и доказани са важни връзки и зависимости между механизмите за лицензиране на българските компании, търгуващи със специални продукти, както и необходимостта от стриктно спазване на ангажиментите на страната ни, произлизащи от членството ни в международните експортни режими. Разкрити са предизвикателствата и проблемите на държавните компании за търговия с отбранителни продукти, в контекста на динамичната международна среда и са предложен варианти за тяхното развитие.

Може да се обобщи, че представените от доц. д-р Светослав Спасов трудове са в обхвата и научната област на обявения конкурс, представляват самостоятелни и завършени трудове с теоретично и емпирично доказани резултати, което дава основание да се направи извода, че кандидатът познава задълбочено състоянието на изследвания проблем и приносите на неговото изследване.

3. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Представените научни публикации от доц. д-р Светослав Спасов дават основание да се формира убеждението, че той е утвърден учен и преподавател.

Постигнатите резултати и изведените от това приноси свидетелстват, че същият има задълбочени теоретични знания в професионално направление 3.8 и изцяло съответства на изискванията за заемане на академичната длъжност „професор“.

Може да се направи извода, че представените научни трудове и публикации имат приносен характер посредством предложените оригинални теоретични постановки в предметната област, както и методи за адаптиране и доразвиване на съвременни научни и научно-приложни постижения в областта на икономика на отбранителната индустрия и различни аспекти на сигурността.

Кандидатът е получил признание сред научните среди у нас и в чужбина, за което свидетелства справката с цитиранията на неговите произведения. Обемът и качеството на представените материали са свидетелство за измерима разпознаваемост в научните среди в областта на настоящия конкурс.

Представените научни публикации дават основание да се направи извод, че изследванията на кандидата са съсредоточени и последователни.

На основание представените публикации за рецензиране приемам, че получените резултати и заявените приноси са лично дело на кандидата. Свидетелство за това е и фактът, че всички научни публикации, с които участва в конкурса са самостоятелни.

4. Становище относно плагиатство

Не ми е известно в хода на процедурата да са получавани сигнали за установяване на плагиатство, както и въз основа на моите възможности и компетенции не откривам такова.

5. Критични бележки, препоръки и въпроси

Нямам критични бележки. Препоръчвам на доц. д-р Светослав Спасов да продължи и разшири научно-изследователската си дейност особено в контекста на задълбочаващите се военно-политически и икономически кризи и конфликти, свързани със сигурността на Европейския континент. Също така, по-активно да представя научните си приноси в международни научни форуми.

6. Заключение и предложение

Представените научни трудове отговарят на изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и Правилника за неговото приложение.

Давам положителна оценка на научната продукция на кандидата и убедено изразявам съгласие доц. д-р Светослав Иванов Спасов да бъде избран на академична длъжност „професор” в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност „Икономика на отбранителната индустрия, европейска и енергийна сигурност“ за нуждите на катедра “Национална и регионална сигурност” на УНСС – София, обявен в Държавен вестник, брой 3 от 10 януари 2025 г.

03.04.2025 г.

Член на журито:

Варна

флот. адм. о.р., проф., д.в.н. _____

 Боян Медникаров

UNIVERSITY OF NATIONAL AND WORLD ECONOMY

POSITION

**from Fl. Adm. Ret., Full Prof., Doctor of Military Sciences Boyan Kirilov
Mednikarov,**

Nikola Vaptsarov Naval Academy

Field of higher education: 9. Security and defence,

Professional field 9.1. National Security

Scientific specialty "Military-political aspects of maritime security"

**on the award of the academic position of 'Professor' in the field of higher
education 3. Social, Economic and Legal Sciences, professional field 3.8.**

**Economics, Scientific specialty "Economics of the Defense Industry, European and
Energy Security"**

**for the Needs of the Department of National and Regional Security at the UNWE -
Sofia**

published in the State Gazette, issue 3 of 10 January 2025

Candidate: Assoc. Prof. PhD Svetoslav Ivanov Spasov

1. General characteristics of the candidate's creative biography

The candidate Assoc. Prof. PhD Svetoslav Spasov participated in the competition with 13 independent publications, seven of which were published in Bulgaria and four abroad. The publications submitted for review include: one monograph; one textbook; one published book on the basis of a defended dissertation for the award of the PhD degree; two studios; two articles published in scientific journals, refereed and indexed in world-renowned databases of scientific information; four articles and two papers

published in non-refereed peer-reviewed journals or published in edited collective volumes. Seven of the publications are written in English. For his participation in the competition, the candidate declared 26 citations.

Assoc. Prof. PhD Svetoslav Spasov participates in seven scientific and educational projects, six of which are international and manages three of them. He was the head of two successfully defended PhD students.

The submitted materials for the competition for the academic position of Professor meet and exceed the minimum national requirements and those set out in the Rules of the UNWE for the implementation of the Law on the Promotion of Professors.

The main research interests reflected in the presented publications are interdisciplinary, covering research in several main areas: economics of the defense industry; European security; energy security; nuclear security; prevention of corruption; international trade in defence products.

2. Scientific results and contributions

In the direction *"Economics of the Defense Industry"* the problems and prospects for the development of the Bulgarian defense industry after the democratic changes and the loss of traditional markets have been identified. Through an economic analysis, the privatization process of some of the companies has been evaluated and an assessment of the recovery strategies of the remaining enterprises that have retained state ownership has been carried out. The positions of the Bulgarian defense industry at the level of the world's leading manufacturers of special and military products, through the introduction of innovative technologies, international project partnerships, attraction of new arms markets and participation of Bulgarian manufacturers in the modernization of the Bulgarian army. The need for cooperation of the Bulgarian defense industry with scientific institutes and universities for the creation of new defense products and technologies, as well as the provision of qualified personnel, has been identified. Guidelines for restoring the production capacity of the Bulgarian defense, technological and industrial base have been outlined.

In the direction of *European security*, the evolution of the concept of security in Europe after the Second World War is identified, the processes of political and institutional integration that led to the creation of the modern security management system within the EU are outlined. Institutional frameworks, legal foundations and stages in the formation of the development of the Common Foreign and Security Policy and the Common Security and Defense Policy of the EU are defined. Strategic partnership models and joint crisis management mechanisms, including peacekeeping operations,

military missions and security programmes, are analysed. The problems of the EU's internal security and the challenges related to terrorism, organized crime, illegal migration and cross-border threats, as well as countermeasures are examined.

In the Energy Security strand, key EU policies are identified, aimed at ensuring the energy security and independence of the Union and the sustainable development of its energy infrastructure. The role of the Black Sea region as strategically important for energy supply is analyzed, and various initiatives for ensuring stability and security in this area are considered. EU security, with particular attention paid to dependence on Russian energy resources in aspects of the impact of the COVID-19 pandemic and the subsequent Russian military invasion of Ukraine. The need for an adequate EU response to the energy crisis is identified and the steps that Member States should take to accelerate the transition to renewable energy sources are outlined. The opportunities for the development of solar energy in the EU are identified, with an emphasis on their impact on energy policy and the pursuit of sustainability and independence. The main problems that hinder the energy transition have been identified - the lack of long-term policies and energy strategies in most EU Member States to support investments in renewable energy sources, as well as to provide a solution for the security of economic and social development.

In the direction *Nuclear Security* defines the importance of nuclear energy for energy security, as well as the need for countries to implement comprehensive measures to protect sites using nuclear and radiological materials. The role of the Nuclear Security Support Center (NSSS) in Bulgaria as a key tool for improving interagency coordination, building effective policies and increasing expert capacity in the field of nuclear security has been identified. The growing threat of cyberattacks to nuclear security and the need for educational and strategic measures to strengthen it are revealed. A key aspect of cybersecurity in the nuclear sphere is explored - international cooperation, which includes the exchange of best practices, participation in initiatives and forums of international organizations and strengthening communication between states and experts. The role of small modular reactors (SMRs) as a key innovation in nuclear energy has been identified, which can contribute not only to reducing carbon emissions and increasing energy security, but also offer advantages such as increased safety, lower costs, mobility and flexibility in deployment, making them a strategically important element in the EU's energy transition. The International Atomic Energy Agency's SMR Technology Assessment Toolkit is analyzed. The possibilities of SMR not only as a technological innovation, but also as a strategic tool for the transition to a sustainable and sustainable energy system have been identified.

In the Prevention of *Corruption* section, the legislative and policy framework of the EU for combating corruption is examined. The progress and challenges faced by Bulgaria in harmonizing its anti-corruption measures with European standards are examined, using comparative analysis and case studies. Digitalization is identified as an important tool for reducing corruption. Anti-corruption training is studied as a key tool for prevention and prevention of corruption. Countering corruption by analyzing international educational models and good practices. The need for a more active role of state institutions, universities and international organizations in the creation of sustainable anti-corruption strategies is argued, and cooperation between them is crucial for the effective implementation of educational models.

In the field of *International Trade in Defence Products*, the policy for export control has been studied. Important links and dependencies between the licensing mechanisms of Bulgarian companies trading in special products have been established and proven, as well as the need for strict compliance with the commitments of our country, arising from our membership in international export regimes. Defense products, in the context of the dynamic international environment, and options for their development are proposed.

It can be summarized that the works presented by Assoc. Prof. PhD Svetoslav Spasov are within the scope and scientific field of the announced competition, they are independent and completed works with theoretically and empirically proven results, which gives grounds to conclude that the candidate has a thorough knowledge of the state of the problem under study and the contributions of his research.

3. Evaluation of scientific and applied scientific contributions

The scientific publications presented by Assoc. Prof. PhD Svetoslav Spasov give grounds to form the belief that he is an established scientist and lecturer.

The results achieved and the contributions derived from this indicate that he has in-depth theoretical knowledge in the professional field 3.8 and fully complies with the requirements for occupying the academic position of "Professor".

It can be concluded that the presented scientific works and publications are of a contributing nature through the proposed original theoretical statements in the subject area, as well as methods for adaptation and further development of modern scientific and scientific-applied achievements in the field of defense industry economics and various aspects of security.

The candidate has received recognition among the scientific circles in Bulgaria and abroad, as evidenced by the reference to the citations of his works. The volume and

quality of the presented materials are evidence of measurable recognition in the scientific circles in the field of this competition.

The presented scientific publications give grounds to conclude that the candidate's research is focused and consistent.

Based on the publications submitted for review, I assume that the results obtained and the requested contributions are a personal affair of the candidate. Evidence of this is the fact that all scientific publications with which he participates in the competition are independent.

4. Opinion on plagiarism

I am not aware of any plagiarism alerts received during the procedure, and based on my capabilities and competencies, I do not find any.

5. Critical remarks, recommendations, and questions

I recommend Assoc. Prof. PhD Svetoslav Spasov to continue and expand his research activities, especially in the context of the deepening military-political, economic and security crises on the European continent.

6. Conclusion and Proposal

The presented scientific papers meet the requirements of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the Regulations for its Application.

I give a positive assessment of the scientific output of the candidate, and I confidently agree that Assoc. Prof. PhD Svetoslav Ivanov Spasov will be elected to the academic position of Professor in the field of higher education 3. Social, Economic and Legal Sciences, professional field 3.8. Economics, scientific specialty "Economics of the Defense Industry, European and Energy Security" for the needs of the Department of National and Regional Security of the UNWE – Sofia, published in the State Gazette, issue 3 of 10 January 2025

03.04.2025 г.

Jury Member:

Varna

Fll. Adm. Ret., Full Prof., DMSc Boyan Mednikarov